

Důvody:

V této věci rozhodným jest, zda se jedná o případ § 125 a 126 nesp. říz., zdali totiž Anna N—ová, která se k pozůstalosti Jana N—a přihlásila na základě závěti Matěje N—a, s Františkem R—ou konkuruje, zda dědičkou Jana N—a vůbec jest. Pro zodpovězení této otázky v první řadě padá na váhu podstata fideikomisární substituce dle § 608 obč. zák. Tato záležitost v tom, že zůstavitel dědice zaváže, by přijaté dědictví po své smrti neb v jiných určitých případech druhému jmenovanému dědici zanechal. Nastane-li tedy případ substituce, vystřídá poddědic dědice, na prvním místě jmenovaného, v posloupnosti po zůstaviteli. Poddědic dědí substituční jmění po zůstaviteli, nikoli po dědici na prvním místě jmenovaném. Z toho následuje, že v případě substituce zahájení jest pozůstalostní řízení po prvním zůstaviteli. V tomto nově zahájeném řízení pozůstalostním má poddědic svou přihlášku dědičnou podati, tato se přijme na soud a projednání pozůstalosti pak za základ položí. Jan N. zemřel bez posledního pořízení, nastupuje tudíž po něm zákonná dědičná posloupnost. Anna N—ová, nejsouc pokrevní příbuznou Jana N—a, nemá zákonného práva dědičného k jeho pozůstalosti, jelikož zemřel bez poslední vůle, tedy nemá dědičného práva k jeho pozůstalosti vůbec. Pro posouzení, zda postup nižších soudů byl správným, přihlédnouti jest dále k ustanovení § 122 nesp. říz., dle něhož každá přihláška dědičná v předepsané formě vyhovující, má býti k soudu přijata, při čemž titul dědičného práva může býti uveden i dodatečně. Dále pak dlužno v té příčině uvážiti ustanovení § 123 nesp. říz., podle něhož jen toho, kdo věrohodně označen jest nejblíže příbuzným zůstavitele k zákonné dědičné posloupnosti povolaným, aneb jest ustanoven za dědice v platné poslední vůli, jest pokládati za oprávněného dědice. Vzhledem k těmto ustanovením a vyložené podstatě fideikomisární substituce dlužno usouditi, že je-li při podání dědičné přihlášky zjevno a jisto, jako v tomto případě, že ku dědictví se přihlašující jest pouze fideikomisárním substitutem zůstavitele, nikoliv však jeho dědicem, přihláška dědičná takovéto osoby k soudu přijata býti nemá, nýbrž že ji třeba odmítnouti. Dědičná přihláška Anny N—ové k pozůstalosti Jana N—a měla tedy po zákonu býti odmítnuta. Následkem toho není v tomto případě předpokladu pro řízení a postup ve smyslu § 123 až 127 nesp. říz., nejsouť zde ve skutečnosti dvě odporující si přihlášky dědičné, i neměl býti František R. odkázán na pořad práva. Věci Anny N—ové jest, chce-li Františka R—a na uznání svého substitučního nároku žalovati čili nic. V případném sporu, takto zahájeném, pak řešiti bude, jak vyložiti dlužno obsah odevzdací listiny po Matěji N—ovi a zda případ substituce nastal. Shora uvedená usnesení soudu pozůstalostního jakož i soudu rekursního odporují zjevně zákonu, a proto je bylo dle § 16 nesp. říz. zrušiti a pozůstalostnímu soudu pokračování v řízení pozůstalostním naříditi.

Čís. 453.

Zrušen-li rozsudek první stolice dle § 496 c. ř. s., nutno omeziti se na body, v nichž zrušovacím usnesením nařízeno bylo doplnění, a jen ohledně těchto bodů přípustným jest v řízení na soudě první stolice nový skutkový a průvodní přednes stran.

Podána-li proti rozsudku první stolice žaloba o obnovu z důvodu § 530 č. 7 c. ř. s., rozsudek ten však pro neúplnost řízení zrušen byl odvolacím soudem dříve, než rozhodnuto bylo o přípustnosti obnovy, jest žaloba o obnovu, pokud dotýká se bodů, v nichž nařízeno v hlavní rozepři doplnění řízení, zrušovacím usnesením předstižena, podrží však působnost ohledně bodů, zrušovacím usnesením nedotčených.

(Rozh. ze dne 23. března 1920, R I 141/20.)

Rozsudkem ze dne 1. února 1919 uznal procesní soud první stolice o vzájemných rozvodových žalobách obou manželů, že manželství rozvádí se z viny obou stran. Dne 10. března 1919 podal manžel žalobu o obnovu z důvodu č. 7 § 530 c. ř. s., již se domáhal připuštění obnovy a změny rozsudku v hlavní věci v ten rozum, že rozvod vyslovuje se pouze z viny manželčiny. Na to na odvolání obou stran byl původní rozsudek rozhodnutím odvolacího soudu ze dne 8. dubna 1919 zrušen a bylo nařízeno doplnění jednání o některých, nikoliv však o všech okolnostech, jež uváděl žalobce též v žalobě o obnovu. Při tomto dalším jednání přednesl žalobce o obnovu také nové skutečnosti a průvody obsažené v žalobě o obnovu. Vůči tomu nezaujal odpůrce stanoviska a soud připustil důkaz o okolnostech tvrzených v žalobě o obnovu. Žaloba o obnovu byla procesním soudem první stolice zcela zamítnuta. **Důvody:** Již ta okolnost, že rozsudek ze dne 1. února 1919, kterým byly spory o vzájemných žalobách obou sporných stran o nedobrovolný rozvod od stolu a lože v první stolici skončeny, byl k odvolání sporných stran zrušen a věc vrácena soudu první stolice k novému jednání a rozhodnutí, stačilo, by žaloba o obnovu byla jako bezpředmětná zamítnuta, jelikož stranám jest nyní umožněno, by všechny novoty v opět zahájeném řízení uvedly. Vzhledem k tomu však, že nutno zároveň rozhodnouti též o útratách sporu o obnovu, bylo třeba zkoumati, pokud žaloba o obnovu, kdyžž žalobce výsledek rozhodnutí sporu hlavního ve druhé stolici nemohl přes s určitostí předvídati, byla odůvodněna, nehledě ku zmíněné okolnosti, pro kterou stala se dodatečně bezpředmětnou. V tomto směru shledal pak soud první stolice některé okolnosti, uplatňované žalobou o obnovu, nerozhodnými, ohledně jiných pak vyřkl, že byly uplatňovány pozdě (§ 534, č. 4 c. ř. s.). **O d v o l a c í** soud vyhověl odvolání žalobce o obnovu potud, že ohledně některých skutečností rozsudek soudu první stolice zrušil a nařídil mu, by o části těchto skutečností dále jednal a znovu rozhodl, ohledně jiných z těchto skutečností poukázal pak žalobu o obnovu na rozhodnutí odvolacího soudu ze dne 8. dubna 1919, jímž byl rozsudek soudu první stolice ve hlavní věci zrušen, ohledně zbývajících skutečností pak rozsudek soudu první stolice potvrdil. Pokud pak bylo soudem první stolice zamítnuto žalobní žádání, by rozvod manželství byl vysloven pouze z viny manželčiny, byl odvolacím soudem rozsudek soudu první stolice zrušen a věc tomuto vrácena, by o otázce zavinění na rozvodu jednal jako o věci hlavní. **Důvody:** Každá žaloba o obnovu postihuje dvojí nárok a to: a) formální o připuštění obnovy (§ 541, odstavec první, 543, 538 c. ř. s.). b) materiální o nové, jiné rozhodnutí hlavní věci (§ 536, č. 5, 541 odstavec druhý, 542 c. ř. s.), arcif příznivější

(§ 530, čís. 7 c. ř. s.). Oba tyto nároky nelze směřovati v jeden, neboť ku rozhodnutí o každém z nich může býti příslušným jiný soud t. j. jiná stolice (§ 532, 540, odstavec třetí, 541 odstavec druhý, 542 c. ř. s.) a musí, vyjma případ § 540, jehož tu není, jednáno a rozhodnuto býti o nároku ad a) t. j. o připuštění obnovy zvlášť a n a p ř e d, a teprve, když je připuštěn, provede se věc ad b) a sice tak, že se obnoví jednání v e h l a v n í věci, v němž užije se nové skutečnosti, pokud se týče nového průvodu a hlavní věc se pak znova rozhodne (§ 541, 542 c. ř. s.). Mohlo by sice v případě, jako tento, kde jednání ve hlavní věci následkem zrušení rozsudku opět obživlo, jednání o žalobě obnovovací spojeno býti s jednáním ve věci hlavní (§ 187 c. ř. s.), což zde ovšem se nestalo, ale nikdy není možno, by o nároku ad b) tedy ve hlavní věci rozhodnuto bylo mimo hlavní věc, neboť to je odpor. To se však zde stalo. První soud rozhodl o manželově nároku na rozvod pouze z viny manželčiny — ad b), zamítнув jej, ač ve hlavní věci, tedy ve sporu o rozvod, ještě projednává, máje nařízený rok k pokračování jednání a tak předběhl a prejudikoval svému budoucímu rozsudku ve věci té, což žádným způsobem obstáti nemůže, protože nemohou v téže věci vydány býti dva rozsudky, nehledě ani k tomu, že možná onen ve hlavní věci bude jiný. Proto musilo rozhodnutí to býti zrušeno. Je to vlastně vada dle § 496 čís. 2 c. ř. s., že rozhodnuto ve hlavní věci bez její řádného projednání, v němž se ještě pokračuje. Otázka ad b) jest tím vyřízena a zrušení v tomto směru odůvodněno. Jde pak ještě o otázku připuštění obnovy ad a). Tu pak předem dlužno řešiti otázku, jaký význam to má, když po podání žaloby o obnovu rozsudek, proti němuž žaloba ta čelila, byl zrušen a doplnění jednání nařízeno, zda a v které míře totiž obnovovatel okolností a průvody, obsažené v žalobě o obnovu, uplatniti může přímo při doplňovacím jednání. Zásadně doplňovací jednání, nařízené dle § 496 c. ř. s. musí se omeziti pouze na kusy, ve kterých zrušovacím usnesením doplnění nařízeno bylo, sice by procesní řád sám v sobě byl rozdělen. Předpisy § 482 a 483 c. ř. s. nepřipouštějí v odvolacím řízení nové skutečnosti, námitky, nároku, ani změny žaloby, a tyto předpisy zůstávají v platnosti vedle § 496 c. ř. s. Nelze připustiti, by oklikou touto nepřipustné novoty byly připuštěny, tím méně, když odvolací soud sám může doplnění předsevzítí, aniž by byl sprostěn povinnosti dbáti zákazu novot (§ 496, odstavec třetí c. ř. s.). Na § 179 c. ř. s., že strany až do skončení jednání mohou nová tvrzení a průvody předváděti, odvolávati se proto nelze. Platí tento jen pro původní řízení, kdežto pro řízení dle § 499 c. ř. s. doznává omezení šem 496 t. j. rámcem zrušovacího usnesení, konáť se řízení to jen k účelu odstranění vytknutých vad (§ 496 odstavec druhý c. ř. s.). Tak se to má i ve sporech o rozvod (§ 1 a 6 min. nařízení ze dne 9. prosince 1897, čís. 283 ř. zák.). Jestliže tedy ohledně jistého uplatňovaného důvodu rozvodu bylo zrušovacím usnesením nařízeno doplnění, může každá strana uvést jakékoliv nové okolnosti a průvody k tomuto důvodu, ale více nic; nemůže uplatniti ani nového důvodu rozvodu ani nové okolnosti k důvodům, jež zrušovací usnesení ponechalo netknutými; tu třeba žaloby o obnovu. To, že prvý soud je opačného náhledu, není směrodatným, a právem odvolatel poukazuje na svízelné své postavení plynoucí z toho, že pořadem stolic tato pochybná otázka může řešena býti jinak, což jest i důvodem, proč byla vyhražena právní moc tohoto rozhodnutí. V žalobě obnovovací

byly uváděny jednak tytéž okolnosti, ohledně nichž nařídil odvolací soud usnesením ze dne 8. dubna 1919 doplnění jednání ve hlavní rozepři, jednak okolnosti, k nimž zrušovací usnesení se nevztahuje. Obnova ohledně okolností prve zmíněných stala se bezpředmětnou, ježto lze je uplatnit i v doplněném řízení. Stal-li se však návrh kterýsi, tedy i žalobní, teprv po svém podání bezpředmětným, nelze o něm vůbec rozhodovati, ani jej povolovati ani zamítati, nýbrž dlužno jej pouze na onen soudní akt, jímž se bezpředmětným stal, zde tedy na zrušovací usnesení, odkázati. (Jinak Neumann str. 1571, 1572, jenž tu žalobu odmítá.) Předmětnou jest však obnova ohledně ostatních důvodů a okolností, ježto je jinak uplatňovati nelze. Z okolností těchto byly pak některé uplatňovány opožděně a byla tudíž žaloba v tomto směru právem prvním soudem zamítnuta, ač ovšem mělo se tak státi usnesením (§ 542 c. ř. s.). Dvě z novot zamítl první soud jako nerozhodné. Leč otázku, zda novoty jsou pro rozhodnutí sporu závažnými čili nic, nelze řešiti již v tomto období obnovovacího procesu t. j. v procesu o přípustnost, nýbrž až ve věci hlavní, kde se zjištění skutková ve věci té teprve budou konati a uváží se v souvislosti s ostatními průvody, čemuž nelze předbíhati (§ 538, 541 odstavec první, 543 c. ř. s.). Zde záleží jen na tom, zdali novoty ty k příznivějšímu rozhodnutí přispěti mohou, a to nelze dle stavu věci popřít. Ježto však prý soud nezjistil, zda novoty tyto byly uplatňovány včas, byl rozsudek v tomto směru zrušen dle § 496 čís. 2 c. ř. s. pro neúplnost řízení.

Nejvyšší soud nevyhověl stížnosti žalované a poukávav ku správnému odůvodnění usnesení soudu odvolacího, uvedl ještě v

důvodech:

Mínění žalované, že obnovy řízení není třeba proto, poněvadž o otázce viny bylo v hlavním sporu již rozhodnuto, nemůže býti správným uznáno již proto, poněvadž rozsudek soudu první stolice, vydaný ve sporu hlavním, nebyl v době podání žaloby o obnovu dosud v právní moci a později byl právoplatně zrušen soudem odvolacím. Další mínění žalované, že soud první stolice žalobu o obnovu právem zamítl proto, poněvadž rozsudek, vydaný ve sporu hlavním a tvořivší základ žaloby o obnovu, byl zrušen, a že tedy odvolací soud neprávem zrušil rozsudek soudu první stolice, vydaný ve sporu o obnovu, a neprávem nařídil doplnění řízení ve sporu tomto, jest rovněž nesprávné. Žaloba o obnovu byla podána vzhledem na rozsudek prvního soudu, který v době podání žaloby o obnovu zde byl. Okolnost, že onen rozsudek nenabyl moci právní, jest vzhledem na znění § 530 c. ř. s. nerozhodna; žaloba o obnovu musila býti podána ve lhůtě, uvedené v § 534 c. ř. s. Není tedy důležité, že rozsudek ten byl později zrušen; tato okolnost může pouze míti za následek, že, vydán-li bude o žalobě o obnovu rozsudek nový, nebude možno v něm vysloviti, že rozsudek onen, vydaný ve sporu hlavním a zrušený soudem odvolacím, se zrušuje ještě jednou. Ustanovení § 179 c. ř. s. nelze, jak soud odvolací správně uvedl i odůvodnil, užití v příčině novot takových, které se netýkají oněch částí řízení prvního soudu ve sporu hlavním, v příčině jichž odvolací soud zrušujícím usnesením ze dne 8. dubna 1919 nařídil doplnění řízení. To vysvětluje jasně z druhého odstavce § 496 c. ř. s.